

Oplata pocztowa ulszczona ryczałtem.

Zamek..

WIADOMOŚCI

ZWIĄZKU
POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH
I ZWIĄZKU POLSKICH CZASOPISM
TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH

ROK VI

WARSZAWA, 18 marca 1930 R.

Nr. 11

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE:

Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie.
Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.
Związek Polsk. Inżyn. Kolejow.
Krakowskie Tow. Techniczne.
Stow. Elektrotechn. Polskich.
Polskie Stow. Inż. i Techn. województwa Śląskiego.
Stow. Polsk. Inżynierów Górniczych i Hutniczych.
Stow. Techników w Sosnowcu.
Stow. Techników Polskich w Wilnie.
Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Poznaniu.
Stow. Techników w Poznaniu.
Stowarzyszenie Techników województwa Lubelskiego.
Związek Inżynierów Drogowych.
Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej.

Wolyńskie Stowarzyszen. Techników w Łucku.
Stowarzyszenie Polsk. Inż. Przem. Naftowego w Borysławiu.
Seksja Techniczna Towarzystwa Wiedzy Wojskowej.
Stowarzyszenie Techników Polskich w Bydgoszczy.
Związek Techników Polskich w Częstochowie.
Stow. Techników Polskich w Toruniu.
Kujawskie Stowarzyszenie Techników we Włocławku.
Koło Techników w Ostrowcu.
Koło Techn. w Starachowicach.
Stow. Techników w Grudziądzu.
Stowarzyszenie Techników województwa Kieleckiego.
Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce.

TREŚĆ:

O propagandzie P. Montel	A-49
Hamulce kolejowe o zgęszczonym powietrzu	A-50
Z Koła Wodno-Melioracyjnego przy Stow. Techn. w Warszawie	A-52
Stow. Techników w Poznaniu	A-52
Stowarzyszenie Inż. Polaków w Ameryce	A-52

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 5

Konto czekowe P. K. O. 5878.

OGŁOSZENIA: $\frac{1}{2}$ str. 140 zł., $\frac{1}{4}$ str. 85 zł., $\frac{1}{8}$ str. 55 zł., $\frac{1}{16}$ str. 30 zł., $\frac{1}{32}$ str. 18 zł.

Przenumerata za kwartał zł. 1. Cena Nr. 11 — 25 gr.

Członkowie Zrzeszonych Stowarzyszeń wpłacają ulgową prenumeratę przez swe Stowarzyszenia.

Za prenumeratę dodatku Kroniki Technicznej 4 zł. kwartalnie.

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH w Warszawie

KONTO — P. K. O. Nr. 128.

I. POSIEDZENIE TECHNICZNE.

W piątek, dnia 21 b. m. o godz. 8-iej wiecz. w Wielkiej sali śmachu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie (Czackiego 3-5), odbędzie się posiedzenie techniczne, na którym wygłoszą odczyty: 1) prof. Stefan Bryła: „Zastosowanie spawania w budownictwie i mostownictwie“, 2) dr. Alfred Szner: „Nakładanie ołowiem blach żelaznych“, 3) inż. P. Tułacz: „O nowoczesnych metodach badania spoiw“, 4) inż. P. Bernstein: „Energja w technice spawania“.

II. WALNE ZEBRANIE.

Zarząd Stowarzyszenia zawiadamia, że w piątek, dnia 28 b. m. o godz. 8-iej wiecz. odbędzie się

WALNE ZEBRANIE SPRAWOZDAWCZE

z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie Zebrania przez Prezesa Stow.
2. Wybór przewodniczącego, 2-ch asesorów, sekretarza oraz skrutatorów.
3. Odczytanie i zatwierdzenie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania z dnia 13 grudnia 1929 r.
4. Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia za rok 1929 i zatwierdzenie bilansu Stowarzyszenia za rok 1929.
5. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za r. 1929.
6. Wybory do Władz Stowarzyszenia.
7. Balotowanie kandydatów na członków Stowarzyszenia.
8. Wolne wnioski członków do rozpatrzenia i wniesienia na następne Walne Zebranie.

III. KOMUNIKATY KÓŁ i WYDZIAŁÓW.

KOŁO MECHANIKÓW. Dnia 2 kwietnia r. b. o godz. 8-iej wiecz. w sali nr. IV odbędzie się posiedzenie członków Koła, na którym p. inż. Adam Słucki wygłosi odczyt p. t.: „Chłodnie wieżowe dla kondensacji turbin i maszyn parowych“ (z przezrociami).

Zarząd W. U. Z. U. P. zawiadamia, że dnia 19 b. m. o godz. 8-iej wiecz. w sali nr. IV odbędzie się Walne Zebranie W. U. Z. U. P. z następującym porządkiem: 1) sprawozdanie Komisji, opracowującej normy dla oczyszczania ścieków, 2) wybory Zarządu i innych władz Wydziału, 3) dyskusja i przyjęcie nowego regulaminu Kół i Wydziałów, opracowanego przez Radę. W wypadku braku quorum o godz. 20-iej — nowe Walne Zebranie, ważne przy każdej ilości obecnych odbędzie się tegoż dnia o godz. 20-iej min. 30.

WYCIECZKA TECHNIKÓW na dwie Międzynarodowe Wystawy DO HISZPANJI I BELGJI

od 5.IV do 5.V r. b.

Koszt 1.800 zł.

Ostateczny termin zapisów dla osób zamiejscowych
do 20 b. m. w Kancelarji Stow. Techników
(Warszawa, Czackiego 3-5).

(D. ciąg patrz III str. okładki).

Polska Bibliografia Techniczna.

- P 1925. 727.1
B Archkt. i Bud. Nr. 1.
T BEILL JERZY. Gimnazjum Państwowe im. Stefana Batorego w Warszawie. 360 sł. + 13 rys. (arch. Tołwiński).
-
- P 1925. 725.22
B Archkt. i Bud. Nr. 1.
T LALEWICZ MARJAN arch. Dom „Ericson” przy Al. Ujazdowskich w Warszawie. 1 rys.
-
- P 1925. 725.12
B Archkt. i Bud. Nr. 1.
T PRZYBYLSKI CZESŁAW arch. Dom Min. Spraw Wojsk. w Warszawie. 2. rys.
-
- P 1925. 711.16+711.6
B Archkt. i Bud. Nr. 1.
T FELINSKI ROMAN inż. arch. O planach regulacyjnych miast i osiedli. 1200 sł.
-
- P 1925. 727.6
B Archkt. i Bud. Nr. 1.
T RANIECKI ALEKSANDER. Konkurs na Gmach Muzeum Narodowego w Warszawie. 540 sł. + 33 rys.
-
- P 1925. 711.16(438 Warszawa)
B Archkt. i Bud. Nr. 1.
T SŁOMINSKI ZYGMUNT inż. Plan rozbudowy m. stoł. Warszawy w dziesięcioleciu 1925-1935 (Referat). 560 sł. + 2 tab.
-
- P 1925. 745(064) (44 Paryż)
B Archkt. i Bud. Nr. 1.
T Z Wystawy Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu. 11 rys
-
- P 1925. 725.82
B Archkt. i Bud. Nr. 2.
T Teatr Narodowy w Warszawie. 700 sł. + 12 rys.
-
- P 1925. 711.6
B Archkt. i Bud. Nr. 2.
T LAUTERBACH ALFRED. Zagadnienia wielkiego miasta. 1950 sł. + 9 rys.
-
- P 1925. 711.6(438 W-wa)
B Archkt. i Bud. Nr. 2.
T SŁOMINSKI ZYGMUNT inż. Z działalności komitetu rozbudowy m. stoł. Warszawy. 1090 sł. + 3 rys.
-
- P 1925. 725.91
B Archkt. i Bud. Nr. 2.
T A. arch. Rozbudowa placów wystawowych na Saskiej Kępie w Warszawie. 170 sł. + 2 rys.
-
- P 1925. 351.7:69
B Archkt. i Bud. Nr. 2.
T SZYMKIEWICZ GUSTAW. W sprawie unifikacji ustawodawstwa budowlanego. 810 sł.
-
- P 1925. 691.822
B Archkt. i Bud. Nr. 2.
T KRUPA JÓZEF inż. arch. Sprawa normalizacji cegły w Państwie Polskiem. 1250 sł.
-
- P 1925. 727.5
B Arch. i Bud. Nr. 3.
T W. M. Projekt gmachu laboratorium elektrotechnicznego i wydziału mechanicznego Politechniki Lwowskiej. 420 sł. + 8 rys.
-
- P 1925. 725.12
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T KRUPA JÓZEF. Gmach Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. 750 sł. + 8 rys.
-
- P 1925. 727.1
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T RANIECKI AL. Szkoła zawodowa żeńska w Warszawie. 450 sł. + 6 rys.
-
- P 1925. 725.18+728.3
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T J. K. Domy profesorów Uniwersytetu przy ul. Brzozowej i koszary oddziału przybocznego Prezydenta Rzeczypospolitej przy ul. Huzarskiej. 420 sł. + 10 rys.

WYSZEDŁ Z DRUKU
SPIS CZŁONKÓW

Stowarzyszeń Technicznych
należących do

ZWIĄZKU

POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH

Członkowie Zrzeszonych Towarz.

NABYC MOGĄ
W KANCELARJI ZWIĄZKU

W CENIE 10 ZŁ.

ZA PRZESYŁKĘ DOLICZA SIĘ 1.— ZŁ.

CENA KSIĘGARNI 25 ZŁ.

P 1925. 727.1
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T J. K. Projekt gimnazjum państwowego w Lidzie. 640 sł. + 7 rys.

P 1925. 725.12
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T Projekt gmachu Najwyższej Izby Kontroli Państwa w Warszawie. 120 sł. + 7 rys.

P 1925. 711.16(438 Warszawa)
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T Studja i prace regulacyjne wydziału technicznego Mag. m. stol. Warszawy. 80 sł. + 3 rys.

P 1925. 711.16(438 Ryki)
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T Regulacja Ryk. 350 sł. + 1 rys.

P 1925. 725.945
B Archkt. i Bud. Nr. 3.
T Z. W. Grób „Niezanego Żołnierza”. 90 sł. + 4 rys.

P 1926. 725.155
B Archkt. i Bud. Nr. 4.
T AL. RA. Projekt gmachu Archiwów Państwowych. 400 sł. + 4 rys.

P 1926. 725.4:629,113
B Archkt. i Bud. Nr. 4.
T MICHALSKI EDMUND. Fabryka samochodów ciężarowych i odlewnia w Czechowicach. 250 sł. + 16 rys.

P 1926. 727.5:533.6
B Archkt. i Bud. Nr. 4.
T MICHALSKI EDMUND. Instytut Aerodynamiczny w Warszawie. 250 sł. + 7 rys.

P 1926. 712.21+711.16(438 W-wa)
B Archkt. i Bud. Nr. 4.
T A. J. W sprawie planów regulacyjnych dotyczących ogrodu Saskiego. 240 sł. + 2 rys.

P 1926. 711.16(438 Warszawa)
B Archkt. i Bud. Nr. 4.
T Regulacja placu św. Florjana w Warszawie. 240 sł. + 4 rys.

P 1926. 727.4
B Archkt. i Bud. Nr. 4.
T Konkurs na projekt gmachu Szkoły Nauk Politycznych w Warszawie. 750 sł. + 13 rys.

P 1926. 728.1
B Archkt. i Bud. Nr. 4.
T A. L. Tanie mieszkania w Holandji. 250 sł. + 8 rys.

P 1926. 727.4
B Archkt. i Bud. Nr. 5.
T SOSNOWSKI O. Zakład architektury polskiej Politechniki Warszawskiej. 1270 sł. + 23 rys.

P 1928. 358:355
B Przegl. Art. Nr. 6, t. VII grudzień.
T ONACEWICZ WŁODZIMIERZ mjr. S. G. Przykłady użycia artylerji przeciwlotniczej. 1600 sł. + 5 szkiców.

P 1928. 54:623.4
B Przegl. Art. Nr. 6, t. VII grudzień.
T BERGER EUGENJUSZ inż. O loszenie (artyk. stanowi treść odczytu wygł. w Sekcji Art. T. W. W. w dn. 31.X 1928). 840 sł. + 4 załącz.

P 1928. 623.4:620.1
B Przegl. Art. Nr. 6, t. VII grudzień.
T JAKOWSKI ppłk. inż. W sprawie spólczynników bezpieczeństwa stosowanych przy obliczaniu luf działowych. 960 sł.

P 1929. 626.86(438 Cieclocinek)
B Przegl. Techn. Nr. 27-28.
T MILICER K. Odwodnienie Cieclocinka. 1150 sł. + 7 rys. + 1 mapa.

P 1929. 553.982(438)
B Przegl. Techn. Nr. 27-28.
T GÓRKA H. inż. górn. Z zagadnień naszej geologii naftowej. (W odpowiedzi p. inż. J. W. Holewińskiemu na art. p. t. „Kryzys samowystarczalności naftowej w Polsce”). 670 sł.

P 1929. 725.38
B Przegl. Techn. Nr. 27-28.
T Wielkie garaże samochodowe. 140 słów.

P 1929. 621.867
B Przegl. Techn. Nr. 27-28.
T Przenośnik kablowy o rozpiętości 700 m. (Eng. News Record 16.V — 1929, str. 793). 40 sł.

P 1929. 621.209(45)
B Przegl. Techn. Nr. 27-28.
T Wyzyskanie spadków wodnych we Włoszech. (Bautechnik, 28.IX 1929 r. Génie Civil, 5.I. 1929). 250 sł.

„TECHNIK”

Dwutygodnik poświęcony sprawom
górnictwa, hutnictwa,
przemysłu i budownictwa.

Redakcja i Administracja: Katowice, Ligonja 30. II p.
tel. 30-90 P. K. O. Nr. 305.249.

Prenumerata roczna zł. 12.—, półroczna zł. 6.—, kwartalna zł.3.—

Numer pojedynczy 50 groszy.

KATALOG

**KSIAŻEK, CZASOPISM
I ODDZIELNYCH
BROSZUR z DZIEDZINY**

„POLSKIEJ TECHNIKI”

WYDANYCH OD ROKU 1918 DO 31 GRUDNIA 1928

**UKAZAŁ SIĘ
Z DRUKU NAKŁADEM
Z W I A ̇ Z K U
POLSK. ZRZESZ.
TECHNICZNYCH.**

O propagandzie.

Referat złożony na V Kongres Międzynarodowy Prasy Technicznej i Zawodowej, przez p. Pawła Montel, skarbnika Sekcji Francuskiej Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej i Zawodowej. Barcelona, wrzesień 1929 r.

Podczas rozmaitych Kongresów wybitni sprawozdawcy określili, w sposób doskonały, wpływ Prasy Technicznej na rozwój nauki i przemysłu, na bieg interesów, a nawet interesów międzynarodowych, gdyż zgodnie z podkreśleniem, jakie zrobił w Rzymie w 1920 r. p. Lucas w swoim referacie, który należałoby przypomnieć, zadania ekonomiczne zajmujące początkowo ważne miejsce, stały się obecnie, prawie wszystkie, zagadnieniami międzynarodowymi bez względu na to, czy powstały w krajach bogatych czy biednych.

„Ich zgodność może być gwarancją pokoju. Ich rozbieżność tworzy konflikty, które z czasem stają się katastrofami; dlatego też w obecnej chwili kraje uprzemysłowione szukają dróg międzynarodowego porozumienia”.

Specjalne czasopisma Prasy Technicznej mają właśnie za zadanie przyczynić się do zbadania tych wielkich zagadnień wykładając możliwie ściśle kwestje techniczne i ekonomiczne przez siebie poruszane.

Nasz punkt widzenia zgadza się z poglądem p. Albert Thomas, dyrektora Biura Międzynarodowego Pracy, na zadania Prasy Technicznej. Prasa Techniczna jest powołana do odegrania pierwszorzędnej roli, która stale będzie wzrastać w miarę rozwoju ekonomji narodowej i nawet międzynarodowej, dzięki usługom oddawanym przez tę Prasę uczynom, technikom, przemysłowcom i wszelkim jednostkom ekonomicznym, politykom i t. d., wszystkim którzy interesują się przejawami życia społecznego.

Z tych względów i w interesie dyrektorów czasopism technicznych, jest konieczne zaznajomienie szerszego ogółu z usługami oddanymi przez Prasę Techniczną. To też w 1926 r. na I-ym Kongresie Międzynarodowym Prasy Technicznej, który miał miejsce w Rzymie, powstała Komisja, tak zwana propagandy i uczestnicy, na podstawie referatu złożonego przez sekretarza Komisji p. Colica, przyjęli jednogłośnie wniosek domagający się zwiększenia intensywności propagandy uprawianej przez Stowarzyszenia Prasy Techniczne celem bardziej dokładnego przedstawienia i oceny jej roli i jej znaczenia w życiu społecznym.

Od tej pory różne Kongresy, które się odbyły w Berlinie i Genewie zajmowały się tą kwestją. Jakiż był rezultat?

Niemożliwością jest uniknąć krytyk niezadowolonych, którzy niedostrzegają dla siebie natychmiastowych korzyści, prawie zawsze

zapomina się o tych wielkich plusach, które otrzymuje jednostka zbiorowa przez międzynarodowe manifestacje urządzone przez naszą Federację i o doskonałym sposobie propagandy dla Prasy Technicznej.

Kongresy Paryski, Rzymski, Berliński i Genewski, dały poznać i podkreśliły znaczenie Prasy Technicznej, jej żywotność i rozwój oraz podniosły jej znaczenie. Przez to samo istnienie tych Kongresów ma rację bytu i zasługuje kompletnie na wdzięczność dyrektorów wydawnictw Prasy technicznej dla tych wszystkich, którzy przyczynili się do dobrej organizacji i powodzenia tych Kongresów.

Czem była Prasa techniczna przed 1925 rokiem?

Zbiorem wydawnictw i czasopism istniejących na marginesie wielkiej Prasy w większości wypadku nieznaną się nawzajem. Kongres Paryski w 1925 r. jest I-ym Kongresem Prasy Technicznej, na którym został podpisany przez p. Delbos, podsekretarza Stanu oświaty technicznej, akt powstania Federacji Międzynarodowej, mającej za zadanie obronę interesów moralnych i materialnych Prasy Technicznej.

Przeglądając sprawozdania z Kongresów, które należałoby przetłumaczyć na kilka języków, spotyka się na liście nazwiska naszych prezesów honorowych, jak: p. profesora Giuseppe Belluzo, ministra gospodarki krajowej Włoch, p. Clementel'a, ministra handlu i przemysłu Rzeczypospolitej francuskiej, p. dr. Curtius'a, ministra gospodarki krajowej Niemiec, oraz ocenę p. R. Poincaré'go o Prasie Technicznej, która może być dumna z tak znakomitej opieki.

Rozciągając swą akcję Federacja Międzynarodowa Prasy Technicznej zorganizowała stałą obsługę dzienników swoich stronników we wskazanych, przez organizację, bibliotekach dla każdego kraju, ułatwiając w ten sposób zadania bibliotekom i technikom.

Federacja Prasy Technicznej jest w stałych stosunkach z Biurem Międzynarodowym Pracy i stale służy mu żądaniami informacjami technicznymi.

We Francji został ostatecznie przyjęty do Federacji Prasy Francuskiej Syndykat Prasy Technicznej i dwaj jej członkowie zasiadają w Radzie administracyjnej, a mianowicie pp. Mounier i Thuau

Hamulce kolejowe o zgęszczonym powietrzu.

Inż. Jan Rihosek, docent Politechniki w Wiedniu, emerytowany szef Sekcji dawniejszego Ministerstwa Komunikacji Austriackiego w Wiedniu, wygłosił dnia 4 marca b. r. w Stowarzyszeniu techników polskich w Warszawie wykład pod tytułem: „Jednokomorowe hamulce kolejowe o zgęszczonym powietrzu z jawem odluźniającym”.

Referent wyjaśnił, że jednokomorowe hamulce o zgęszczonym powietrzu systemu Westinghouse, Knorra, Schleifera i t. d. mają jak wiadomo to niedomaganie, że nie posiadają stopniowego odhamowania, a siła hamulca przy rozpoczęciu odhamowania zostaje natych-

miast zniszczoną, to znaczy, że się hamulec za każdym razem zwalnia.

Ten brak jednokomorowego hamulca o zgęszczonem powietrzu przy jego dotychczasowej konstrukcji jest przyczyną, że się on do jazdy pociągów na długich i stromych spadkach na odcinkach kolejowych mało nadaje, siła hamulcza się bowiem coraz bardziej wyczerpuje.

Celem zniesienia tego niedomagania wyłonily się w ostatnich latach nowe zawory sterownicze, a mianowicie systemy Drolshammer, Božic i Kazanceff, które mają na celu regulowanie jednokomorowych hamulców odnośnie do hamowania i odhamowania i spowodowania ich niewyczerpalności.

Jako drugie rozwiązanie można uważać hamulec kolejowy systemu „Kunze Knorra”, który jest połączeniem jedno z dwukomorowym hamulcem.

Trzecia zasada polega na tem, że pozostawione są wentyle sterownicze systemu Westinghouse i Knorr, tak, jak były dotychczas, jednak celem stopniowego zwalniania hamulca przyłączony został dodatkowy „zawór odłużniający” — wynalazku pregenta. Zawór ten nie tylko odłużnia hamulec stopniowo, ale także gwarantuje jego niewyczerpalność.

W ten sposób hamulce Westinghouse i Knorr, które w ruchu w zupełności wypróbowane zostały, zostają przez dodanie wymienionego zaworu odłużniającego w sposób pojedynczy i tani poprawione.

Omawiany zawór różnicowy do hamowania, umieszczony jest w miejscu pokrywy końcowej wentyla sterującego hamulca Westinghouse i Knorra. Połączenie zaworu z wylotem wentyla sterowniczego jako i ze zbiornikiem zapasowym powietrza uskutecznia się zapomocą dwóch rur, a wentyl sterowniczy nie ulega żadnej zmianie.

Praca zaworu odłużniającego polega na tej zasadzie, że ciśnienie powietrza w cylindrze hamulcowym odpowiada stale różnicy między stałym ciśnieniem powietrza komory sterowniczej i ciśnieniem w przewodzie głównym. Siła wymienionych ciśnień przenosi się na tłoki błonkowe o różnych powierzchniach.

Z tego zestawienia wynika, że stosunek ciśnienia powietrza w przewodzie głównym, czyli w zbiorniku zapasowym, w cylindrze hamulcowym i komorze sterującej, do stosunku wielkości powierzchni górnego i dolnego tłoka błonkowego jest niezmienny i od siebie wzajemnie zależny.

Na opisanej zasadzie polega nie tylko stopniowe odhamowanie lecz również niewyczerpalność hamulca, ponieważ zależność pomiędzy ciśnieniem powietrza w cylindrze hamulcowym ze zbiornikiem zapasowym, względnie w przewodzie głównym jest ilością stałą.

Zawór odłużniający posiada także urządzenie do uniknięcia skutków przeładowania hamulca.

Za pomocą rysunków i diagramów wyjaśnił referent działanie zaworu odłużniającego i przedstawił wyniki prób wykonanych na górskich odcinkach kolei austriackich.

Próby te wykazały doskonałe działanie tego zaworu odłużniającego.

Nie podlega zatem żadnej wątpliwości, że hamulce jednokomorowe o zgęszczonem powietrzu systemu Westinghouse i Knorra — uzupełnione wymienionym zaworem odłużniającym pracują na spadzistych i długich odcinkach kolejowych bez narażenia bezpieczeństwa ruchu.

Koszta urządzenia w porównaniu do wartości osiągniętego celu są niewielkie. W końcu musimy nadmienić, że opisany zawór odłużniający nadaje się nie tylko do pociągów pośpiesznych i osobowych, ale także specjalnie do pociągów towarowych.

Dla hamowania próżnych i ładownych wagonów z odpowiednią siłą, istnieje urządzenie w mechanizmie drążkowym hamulca, umożliwiające zapomocą dwojakiego przeniesienia hamowanie ciężaru, tak, że aparat pneumatyczny pozostaje pojedynczy i tani.

Po wykładzie wyłoniła się na temat hamulca i przedstawionego wynalazku dyskusja, w której Dyrektor Rytel i prof. Płużański prosili o wyczerpujące wyjaśnienia, które prelegent prof. Rihosek udzielił.

Z Koła Wodno-Meljoracyjnego przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie.

Dnia 28 lutego 1930 r. odbyło się zebranie Koła Wodno-Meljoracyjnego, na którym inż. Sieńkowski wygłosił referat p. t. „Sprawozdanie z wycieczki do Hiszpanji”.

Referat ten, uzupełniony przez inż. Antoniewicza opisem wrażeń z pobytu w Hiszpanji bardzo zainteresował licznie zgromadzonych członków.

W wolnych wnioskach poruszono sprawę robót meljoracyjnych po zlikwidowaniu Biurze Urządzeń Rolnych.

Przewodniczący Koła prof. inż. St. Turczynowicz, zamykając zebranie zawiadomił członków, że następne zebranie Koła odbędzie się dnia 7 marca o godz. 6-ej wiecz., na którym będą przeprowadzone wybory nowego Zarządu Koła.

Stowarzyszenie Techników w Poznaniu.

Skład Zarządu na 1930 r.: 1) Prezes — Bzyl, 2) Wiceprezes — Ign. Kaczmarek, 3) Sekretarz — Danecki, 4) Zast. sekretarza — Krysiński, 5) Skarbnik — Trawczyński, 6) Bibliotekarz — Balcerek, 7) Gospodarz — Polaszek.

Pozatem staliśmy delegatami na Zjazdu Zw. P. Zrz. Technicznych zostali wybrani kol.kol.: dyr. Ign. Kaczmarek, Danecki i Trawczyński.

Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce.

Skład nowego Zarządu na rok 1930 jest następujący: Inż. Józef W. Skutecki — prezes, Inż. Józef J. Gwizdowski — wice-prezes, Inż. Jerzy A. Sentkowski — sekretarz, Inż. Witold W. Kosicki — skarbnik, Inż. Józef J. Sawicki — Członek Zarządu.

P 1929. 625.143.3 + 625.2.019.6
B Przegł. Techn. Nr. 27-28.
T Smarowanie szyn na krzywych.
 (Rev. gén. des Chem. de fer, maj,
 r. b., str. 353). 150 sł.

P 1929. 621.395.49
B Przegł. Techn. Nr. 27-28.
T Teletypy (Gen. Civ. t. 79 (1921),
 str. 271, t. 94 (1929), str. 50, Bul. de
 la Société française des Electriciens,
 wrzesień 1928 r.). 180 sł.

P 1929. 92(prof. inż. Mierzejewski)
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T Ś. p. HENRYK MIERZEJEWSKI inż.
 mech. profesor Politech. Warsz. 1470
 sł. + 1 fot.

P 1929. 621.181
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T ORŁOWSKI P. inż. Poznań. Budo-
 wa największego koła w Polsce. (referat
 wygł. na Zjeździe Inż. Mech. Polskich
 w Warszawie w r. b.). 1590 sł. + 8
 rys.

P 1929. 553.982(438):662.753.12
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T HOLEWIŃSKI J. inż. górn. Ka-
 tastrofa naftowa? 700 sł.

P 1929. 621.313
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T Turboalternator o mocy 160 000
 kilowatów w elektrowni Hell-Gate w
 New Yorku (Revue Générale de l'E-
 lectricité t. XXV, zes. 25) 300 sł.

P 1929. 669.14
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T S. O. Badania nad zawartością ga-
 zów w roztopionej stali (E. Améen i
 H. Willmers Jernk. Ann. 83 (1928),
 str. 195/265, wg. H. Diérgarten i E.
 Martin St. u. E. 1929, str. 142/145),
 600 sł.

P 1929. 625.1(8)
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T Pierwsza linia kolejowa przez An-
 dy (Revue Brown Boveri, kwiecień
 1929 r.) 300 sł.

P 1929. 621.185
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T Kociołownia siłowni Gersteinwerk w
 Dortmundzie (Le Génie Civil, 19.I.
 1929, str. 66) 220 sł.

P 1929. 621.181
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T Kotły wysokoprężne w Ameryce
 (Power 28.V 1929 r., str. 854). 80 sł.

P 1929. 621.24
B Przegł. Tech. Nr. 29-30.
T Budowa turbin wodnych w r. 1928
 (V. D. I. t. 73 (1929), zes. 25, str.
 855/6). 360 sł.

P 1929. 621(071.2)(438 Poznań)
B Przegł. Tech. Nr. 31-32.
T MOSZYŃSKI W. inż. Poznań.
 Państwowa Szkoła Budowy Maszyn
 w Poznaniu (w dziesięciolecie prze-
 jęcia Szkoły z rąk niemieckich).
 2570 sł. + 18 rys.

P 1929. 621.431.75
B Przegł. Tech. Nr. 31-32.
T KSIEŃSKI K. inż. Przekładnie zę-
 bate dla silników lotniczych. 1900 sł.
 + 6 rys.

P 1929. 621.01
B Przegł. Tech. Nr. 31-32.
T O znaczeniu i oddziaływaniu kar-
 bu (wg. artykułu p. A. Wewerke
 Maschinenbau, zeszyt 2, 1929 r.) 1140
 sł. + 4 rys.

P 1929. 621.431.73
B Przegł. Tech. Nr. 31-32.
T Zastosowanie gazu sprężonego do
 napędu silników samochodowych (G.
 Kimlin, Revue Générale des Scien-
 ces. 31.III 1929 r.). 360 sł.

P 1929. 624.55
B Przegł. Tech. Nr. 31-32.
T Pękanie drutów w linach mostów
 wiszących (Le Génie Civil, 27.I 1929
 r.). 260 sł.

P 1929. 621.209:621.311.21(438)
B Przegł. Tech. Nr. 33-34.
T TILLINGER T. inż. Siła wodna
 do elektryfikacji Warszawy. 3140 sł.
 + 4 rys.

P 1929. 621.165
B Przegł. Tech. Nr. 33-34 i 35.
T UKLAŃSKI A. inż. O równaniach
 charakterystycznych turbin parowych.
 2860 sł. + 8 rys.

P 1929. 66274
B Przegł. Tech. Nr. 33-34.
T M. Międzynarodowa konferencja
 węglowa w Pittsburgu. 1040 sł.

OD REDAKCJI.

Warunki ekonomiczne zmuszają nas często do odmówienia sobie zakupu bieżących dzieł fachowych, a nawet prenumeraty większej ilości czasopism technicznych i w ten sposób jesteśmy często odcięci od możliwości śledzenia rozwoju myśli technicznej w kraju i zagranicą.

Pragnąc zaradzić temu brakowi, przystępujemy do Wydawania przy „Wiadomościach“ dodatku „**K r o n i k a T e c h n i c z n a**“.

Dodatek Powyższy obejmuje treść ciekawych zagadnień poruszonych w piśmiennictwie fachowym krajowym i zagranicznym.

Dopłata za dodatek 4 zł. kwartalnie.

Każdy z Kolegów może zostać współpracownikiem. Przyjęte przez Komisję Redakcyjną artykuły będą honorowane.

Prosimy kolegów o przysłanie do Redakcji życzeń i informacji, jakie dziedziny ich interesują.

KOMITET BIBLIOTECZNY STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW W WARSZAWIE

PRAGNIE UZUPEŁNIAĆ W DAŁSZYM CIĄGU SWÓJ DZIAŁ:

KATALOGÓW I CENNIKÓW

FIRM

PRZEMYSŁOWYCH I HANDLOWYCH

i w tym celu zwraca się do wszystkich PP. Członków St. Tech. i do PP. Członków instytucji zrzeszonych, jakoteż do zakładów przemysłowych, wytwórni i kupców o łaskawe nadsyłanie wszelkich katalogów, cenników, broszur, prospektów, reklam i rysunków z każdej dziedziny przemysłu i handlu tak pochodzenia krajowego, jak i zagranicznego pod adresem:

**STOWARZYSZ. TECHNIKÓW W WARSZAWIE,
KOMITET BIBLIOTECZNY, DZIAŁ KATALOGÓW
WARSZAWA, UL. CZACKIEGO 3-5.**

**WSZYSTKIE PISMA SĄ PROSZONE O PRZEDRUK TEGO
W E Z W A N I A**

- P 1929. 624.914.1
B Przgl. Tech. Nr. 33-34.
T Konstrukcja hali drewnianej o wielkiej rozpiętości (Technique des Travaux, kwiecień 1929) 90 sł. + 1 rys.
-
- P 1929. 621.74:725.4
B Przgl. Tech. Nr. 33-34,
T Odlewnie o kształcie cylindrycznym (Stahl und Eisen, 10.I 1929 r.) 90 sł.
-
- P 1929. 662.87
B Przgl. Tech. Nr. 33-34.
T Opalanie pyłem węglowym w Anglii. 50 sł.
-
- P 1929. 621.17
B Przgl. Tech. Nr. 33-34.
T Zmniejszenie rozchodu pary w starych maszynach parowych przez przerobienie lub wymianę cylindrów (Bulletin des Assoc. françaises des propriétaires d'appareils à vapeur, styczeń 1929), 200 sł.
-
- P 1929. 669.11
B Przgl. Tech. Nr. 33-34.
T DUBOWIECKI M. inż. O pojedynczych kryształach żelaza (H. Greis i H. Esser, Arch. f. d. Eisenhüttenwesen, 1929, zes. 11, str. 749—761). 480 sł.
-
- P 1929. 645.4:669.71
B Przgl. Tech. Nr. 33-34.
T Wyrób krzeseł z glinu w St. Zjedn. Am. Półn. (Iron Age, 14 marca 1929 r.). 180 sł.
-
- P 1929. 620.154
B Przgl. Tech. Nr. 33-34.
T Pomiary twardości przy wytwarzaniu seryjnym (V. D. I. 6 kwiecień 1929 r.). 180 sł. + 1 rys.
-
- P 1929. 629.135.2
B Przgl. Tech. Nr. 35.
T MOKRZYCKI G. A. inż. prof. Politechniki Warsz. Płatowce na VII Wystawie Lotniczej w Londynie. 1000 sł. + 23 rys.
-
- P 1929. 620.1:553.1
B Przgl. Tech. Nr. 35.
T B. S. Zastosowanie spektrografów w przemyśle metalowym (Z. d. V. d. I. t. 73 (1929), zes. 6, str. 196). 560 sł. + 2 rys.
-
- P 1929. 625.23:621.364
B Przgl. Tech. Nr. 35.
T Elektryczne ogrzewanie wagonów na kolejach szwajcarskich. (Génie Civil Nr. 21/II 1928), 360 sł.
-
- P 1929. 629.132.23
B Przgl. Tech. Nr. 35.
T Sterowiec metalowy [American Machinist, 6 lipca 1929 r., str. 852]. 80 sł.
-
- P 1929. 621.311:63
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T Elektryfikacja rolnictwa w St. Zj. Am. Półn. (E. T. Z., t. 49 (1928), str. 1841). 200 sł.
-
- P 1929. 662.74
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T Aluminjowanie blachy żelaznej w roztopionej kąpieli aluminjowej. (Illustr. Zeitung für Blech-Industrie, 1929, zes. 3, str. 88). 380 sł.
-
- P 1929. 628.8
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T Sztuczne nawodnianie (Engineering News-Record, 20.VII, 1929, str. 995). 30 sł.
-
- P 1929. 621.335.4
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T Widoki rozwoju samochodów elektrycznych (La vie automobile 25.I. 1929 r.). 220 sł.
-
- P 1929. 621.431.7
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T Szybkobieżny silnik spalinowy Bigo obustronnego działania (Engineering 28.XII. 1928 r.). 70 sł. + 2 rys.
-
- P 1929. 662.76
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T CZYZEWSKI M. inż. Akad. Górń. Kraków. Nomogramy procesu spalania gazów przemysłowych. 1220 sł. + 7 rys. + 3 tab.
-
- P 1929. 621.87
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T KRÓL STANISŁAW st. asystent Politech. Warsz. Liny druciane w urządzeniach dźwigowych. 530 sł. + 1 rys.
-
- P 1929. 662.753.12:553.982(438)
B Przgl. Tech. Nr. 36.
T PIOTROWSKI W. J. inż. Droho-bycz. Zaopatrzenie kraju w benzynę (w odp. na artykuł p. t.: „Katastrofa Naftowa”). 570 sł.

**POLSKIE STOWARZYSZENIE INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW
WOJ. ŚLĄSKIEGO**

Katowice, ul. Ligonia 30 II p.

Sekreterjat Rady Polskiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników W. Śl. zawiadamia, że w dniu 23 marca 1930 r. w Katowicach, w sali Rady Miejskiej o godz. 15.30 odbędzie się Doroczne Walne Zebranie Stowarzyszenia z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania, 2) Sprawozdanie Zarządu: a) ogólne i b) kasowe, 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, 4) Preliminarz na rok 1930, 5) Uzupełniające wybory, 6) Wolne wnioski.

POLSKIE TOWARZYSTWO POLITECHNICZNE

Lwów, ul. Zimorowicza 9.

Program odczytów.

Dnia 12 i 19 marca Prof. Witold Minkiewicz wygłosi odczyt p. t.: „Problem budowy tanich mieszkań”.

**KOLEDZY INŻYNIEROWIE CERAMICY
PROSZENI SĄ O ZGŁOSZENIE SWYCH ADRESÓW
DO RED. „WIADOMOŚCI“.**

PATENTY

na wynalazki, rejestracje marek, modeli wzorów w Polsce i zagranicą.

Czempiński i Skrzypkowski
Inżynierowie
Rzecznicy patentowi

Warszawa, ul. Krucza № 43.
Telefon Nr. 226-70.
Adres telegr. „Prawo-Warszawa”.

KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA

OPIS SYSTEMU I SKRÓCONE TABLICE

**Do nabycia w Kancelarji Stow. Techników Polskich
w Warszawie.**

(Początek patrz 2 str. okładki).

IV. KOMUNIKAT KANCELARJI.

Kancelarja Stow. przypomina, że dnia 1 kwietnia r. b. będzie wstrzymana wysyłka pism technicznych, tym P.P. Członkom, którzy do tej daty nie wniosą opłaty przynajmniej za kwartał I-szy r. b.

V. DZIAŁ INFORMACYJNY

POSADY WAKUJĄCE:

- 18—Poszukiwani: Inżynier i dwóch Techników komunikantów z poważną praktyką na budowach kolei i dróg bitych. Konieczna znajomość prac w polu: pomiaru, studja, obliczenia. Roboty betonowe i żelbetowe. Zdzolności administracyjne i organizacyjne. Zyciorys, opinie i odbyte praktyki kierować: Biuro Inżynierskie, Katowice, skrzynka pocztowa 503.
- 20—Inżynier lub technik z długoletnią praktyką warsztatową w dziale kowalstwa kotlarskiego i maszynowego, obeznany z nowoczesnymi urządzeniami warsztatowymi i metodami pracy, oraz wyspecjalizowany w szacowaniu robocizny potrzebny jest jako taksator do biura kalkulacji wstępnej. Oferty z życiorysem oraz żądaniem wynagrodzeniem nadsyłać pod adresem „Babcock-Zieleniewski” w Sosnowcu.
- 22—Wydział Powiatowy w Krzemieńcu ogłasza, że w Sejmikowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Wiśniowcu są do obsadzenie posady: 1) Kierownika warsztatów z ukończonym wydziałem mech. politechniki z dypl. i odpowiednią praktyką zawodową i 2) Sekretarza Szkoły ze znajomością buchalterji i pisanem na maszynie. Podania kierować należy do Dyrekcji Szkoły.
- 24—Wydział Powiatowy Sejmiku Święciańskiego ogłasza konkurs na stanowisko Technika-Budowniczego. Wymagane: obywatelstwo Polskie, wiek poniżej 40 lat i posiadanie uprawnień.

POSZUKUJĄ PRACY:

- 27—Tłumaczeń technicznych z angielskiego (opisy patentowe, artykuły techniczne i t. p.) poszukuje inżynier, mający doświadczenie w tym rodzaju pracy.
  - 29—Inżynier dróg i mostów poszukuje posady w dziale budowlanym, przy projektowaniu i prowadzeniu budów, i instalacji kanalizacyjno-wodociągowych.
  - 31—Inżynier-Mechanik, lat 47, z 18-letnią praktyką na samodzielnych stanowiskach, ze znajomością ruchu fabrycznego, robót warsztatowych, gospodarki cieplnej, kalkulacji i administracji fabrycznej, organizacii pracy, zna języki: francuski i niemiecki, posiada poważne referencje i świadectwa, poszukuje posady.
  - 33—Inżynier-Mechanik lat 41, z 18-letnią praktyką warsztatową i ogólną administracyjną, dzielnym fachowcem, pełen inicjatywy i energii, przyjmie posadę od zaraz. Zapewnia zwiększenie produkcji.
  - 35—Młody Inżynier-Mechanik (dypl. zagr.) poszukuje posady.
  - 37—Inżynier miejski, obeznany z budową urządzeń i instalacji wodociągowo-kanalizacyjnych, z kilkuletnią praktyką w tym dziale poszukuje pracy przy budowie lub projektowaniu.
-

WIADOMOŚCI

Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:

WARSZAWA, UL. CZACKIEGO Nr. 3

CENY OGŁOSZEN

zgłaszanych po 1 stycznia 1930 r.

Ogłoszenia są zamieszczane przed tekstem i za tekstem, wyłączając 1-ą i 2-ą stronę okładki.

Ceny wynoszą w złotych

	1 raz	2 razy	3 razy	6 razy	12 razy
za $\frac{1}{1}$ str.	140	270	390	750	1400
„ $\frac{1}{2}$ „	85	170	250	480	930
„ $\frac{1}{4}$ „	55	100	150	290	570
„ $\frac{1}{8}$ „	30	60	88	172	335
„ $\frac{1}{16}$ „	18	34	50	83	105

Ogłoszenia na trzeciej stronie okładki 25% drożej, na ostatniej stronie okładki 50% drożej. Specjalnie zamawiane miejsca 20% drożej

Za papier specjalnego koloru zwykłej grubości dolicza się 25% za papier grubszy pocztówkowy dolicza się 150%.

Ceny powyższe obowiązują do czasu ogłoszenia zmian w „Wiadomościach”.

Wymiar jednej strony wynosi 155 × 170 mm. „Wiadomości” wychodzą we wtorki co tydzień.

Zgłaszanie ogłoszeń winno być conajmniej na tydzień przed terminem wyjścia.